

A Pécsi Ítélőtábla a Dr. Lantos Bálint Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Lantos Bálint ügyvéd címe) által képviselt **felperes neve** (címe) felperesnek - a dr. Török László ügyvéd (címe) által képviselt **I.rendű alperes neve** (címe) I. rendű, az **II.rendű alperes neve** (címe) II. rendű és a személyesen eljáró **III.rendű alperes neve** (címe) III. rendű alperesek ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Kaposvári Törvényszék 2016. június 17. napján kelt 20.P.20.738/2016/5. számú ítélete ellen a felperes által 6. számon előterjesztett fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét - fellebbezett részében - megváltoztatja, és megállapítja, hogy a felperes és a III. rendű alperes, valamint az I. és II. rendű alperesek részéről Non 2007. április 3. napján megkötött, és **K I dr. ni** közjegyző által 210/2007. ügyszámon közjegyzői okiratba foglalt devizában nyilvántartott jelzálog típusú kölcsönszerződés megnevezésű megállapodás III. pontjának az a rendelkezése, mely szerint „a szerződő felek megállapodnak abban, hogy a jelen közjegyzői okiratba foglalt kölcsönszerződés alapján az adósok terhére mindenkor fennálló kölcsön- és járuléktartozás tekintetében, annak közokirati tanúsításaként, az adósoknak a hitelezőknél vezetett számlái és a hitelezők vonatkozó bizonylatai alapján készített közjegyzői ténytanúsítványt fogadják el” érvénytelen.

Mellőzi a felperes perköltségben történt marasztalását, és megállapítja, hogy az elsőfokú eljárásban felmerült költségeiket a peres felek maguk viselik.

Kötelezi az I. és II. rendű alpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg a felperesnek tizenöt napon belül 31.750 (harmincegyezer-hétszázötven) forint másodfokú perköltséget, valamint az állam javára - az illetékes állami adóhatóság felhívására, az ott írt módon és számlára - 48.000 (negyvennyolcezer) forint le nem rótt fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság által megállapított és a fellebbezés elbírálása szempontjából jelentős tényállás szerint a III. rendű alperes, mint adós és zálogkötelezett, a felperes, mint adóstárs és zálogkötelezett, illetve az I. és II. rendű alperesek, mint hitelezők, a II. rendű alperes, mint zálogjogosult Non 2007. április 3. napján **K I dr.** közjegyző előtt jelzálogjoggal biztosított deviza alapú kölcsönszerződést kötöttek. A kölcsönszerződés III. pontjában, a kölcsön törlesztésére vonatkozó rendelkezések között helyezték el azt a szerződési feltételt, mely szerint az adósok terhére mindenkor fennálló kölcsön- és járuléktartozás tekintetében, annak közokirati tanúsításaként, az adósoknak a hitelezőknél vezetett

számlái és a hitelezők vonatkozó bizonylatai alapján készített közjegyzői ténytanúsítványt fogadják el.

A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy a jelzálogszerződés IV.1. pontjának a zálogfedezet kiegészítésére vonatkozó feltétele és a kölcsönszerződés III. pontjának idézett rendelkezése érvénytelen. Álláspontja szerint a kölcsönszerződés III. pontjának idézett szövegrésze a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban 1959. évi Ptk.) 209/A.§-ának (2) bekezdése, továbbá a fogyasztóval kötött szerződésben tisztességtelennek minősülő feltételekről szóló 18/1999. (II. 5.) Kormányrendelet (a továbbiakban: R.) 1.§ (1) bekezdés j) pontja alapján tisztességtelen, ezért semmis.

Az I. és II. rendű alperesek ellenkérelme a kereset elutasítására irányult, a III. rendű alperes érdemi védekezést nem terjesztett elő.

Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította, a felperest az I. és II. rendű alperes részére személyenként 63.500 forint perköltség megfizetésére kötelezte, és megállapította, hogy a feljegyzett illeték az állam terhén marad. Határozatának indokolásában arra a következtetésre jutott, hogy a ténytanúsítvánnyal kapcsolatos feltétel a bizonyítási teher szabályait nem változtatja meg. Ha a pénzügyintézet indít pert az adóssal szemben a kölcsönkövetelés iránt, úgy a Pp.164.§-ának (1) bekezdése szerint a követelés összegét neki kell bizonyítania saját kimutatásai alapján, amit az adós vitathat és teljesítését bizonyíthatja. E tekintetben a forgalmi kimutatás közokiratba foglalása változást nem jelent. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a bizonyítási teher nem fordul át egy esetleges végrehajtás megszüntetése iránti perben sem, és a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) 55-56.§-ában írt megszüntetési okokat ugyancsak nem érinti, hogy a végrehajtás milyen végrehajtható okirat alapján került elrendelésre. A Pp. XXV. fejezetében szabályozott végrehajtás megszüntetése iránti perben a 369.§ b) pontjában írt tény, nevezetesen, hogy a követelés egészen, illetve részben megszűnt, az adósnak kell bizonyítania. A bíróság a forgalmi kimutatás becsatolására kötelezi a végrehajtást kérő bankot, melynek adatai ellen az adós bizonyíthat, függetlenül attól, hogy az közokirati formában, tanúsítványként is elkészült.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes fellebbezett, melyben az ítélet részbeni megváltoztatását, és annak megállapítását kérte, hogy a közjegyzői okiratba foglalt kölcsönszerződés III. pontjának kifogásolt rendelkezése érvénytelen. Kérte az I. és II. rendű alperesek perköltségben történő marasztalását is. A fellebbezésben foglaltak szerint az általa hivatkozott szerződési pont nyelvtani értelmezése alapján az állapítható meg, hogy a bizonyítás terhe a fogyasztóra hárul. A szerződéskötéskor előre, általános jelleggel közokiratba foglalt tartozáselismerő nyilatkozat a bizonyítás terhének megfordulását eredményezi, egyoldalúan a fogyasztó hátrányára változtatja meg a bizonyítás terhét, és a bank nyilvántartásait rendeli a követelés mindenkor összegének tanúsításakor irányadónak. A hivatkozott pont tehát az R. 1.§ (1) bekezdés j) pontja alapján a bizonyítás terhét megfordító rendelkezés, így az tisztességtelen és semmis.

Az alperesek fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztettek elő.

A fellebbezés alapos.

Az elsőfokú bíróság a tényállást a fellebbezéssel érintett körben helytállóan állapította meg, azt a másodfokú bíróság ítélezése alapjául elfogadta, azonban az elsőfokú bíróságtól eltérő jogi következtetésre jutott.

Az elsőfokú bíróság ítéletében helytállóan utalt arra, hogy a végrehajtási záradékkal ellátott okirattal elrendelt végrehajtás megszüntetése és korlátozása iránti perben a Pp. 369.§ b) pontjára, és a 164.§ (1) bekezdésére figyelemmel a tartozásra vonatkozó ténytanúsítványtól függetlenül az arra hivatkozó adósnak kell bizonyítania, hogy a követelés egészen vagy részben megszűnt.

A hitelező számlái és bizonylatai alapján kiállított ténytanúsítvány a végrehajtás elrendelhetőségét nem érinti, mivel a Vht. 23/C.§ (1) bekezdésében írtak szerint a pénzintézet követelését tartalmazó okiratot végrehajtási záradékkal akkor lehet ellátni, ha az tartalmazza a) a szolgáltatásra és ellenszolgáltatásra irányuló vagy egyoldalú kötelezettségvállalást, b) a jogosult és a kötelezett nevét, c) a kötelezettség tárgyát, mennyiségét (összegét) és jogcímét, d) a teljesítés módját és határidejét. Ugyanezen § (2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy ha a kötelezettség feltételnek vagy időpontnak a bekövetkezésétől függ, a végrehajthatósághoz az is szükséges, hogy a feltétel vagy időpont bekövetkezését közokirat tanúsítsa.

A banki nyilvántartások alapján készült közjegyzői okiratba foglalt ténytanúsítvány a per tárgyává tett feltétel szerint a fentiek közül a c) és d) pontokba foglalt egyes tételeket érintheti. A záradékoláshoz azonban a ténytanúsítvány szükségtelen, mivel a követelés összegét (a kölcsöntartozást) és a teljesítés határidejét is a közokiratba foglalt kölcsönszerződés vagy egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozat tartalmazza. Ha az adós részben teljesített, a követelés (tőke-) összege alacsonyabb lesz a közjegyzői okiratban foglaltnál, de ennek mikénti csökkenését a záradékoláskor nem kell vizsgálni, hasonlóan ahhoz, amiként a végrehajtási lap kiállításának alapjául szolgáló marasztaló határozat, rendelkezés vagy egyezség alapján is minden további vizsgálat nélkül elrendelhető a végrehajtás az abban foglalt kötelezésnél alacsonyabb összegre. Ha pedig a szerződés szerinti futamidő még nem járt le, a Vht. 23/C.§ (5) bekezdésében előírt, a követelés lejárságára vonatkozó feltétel értelemszerűen csak akkor teljesülhet, ha a hitelező a szerződést felmondta; ebben az esetben a végrehajtást kérő a közjegyzői okiratba foglalt felmondással igazolja a teljesítés felmondásból következő határidejét. A felmondás egyoldalú címzett jognyilatkozat, az adós hozzájárulását nem igényli, így azt a hitelező bármilyen adósi közreműködéstől függetlenül közokiratba foglaltathatja.

A fentiektől függetlenül is igazolható azonban, hogy a kifogásolt feltétel - az R. 1. § (1) bekezdés j) pontját kimerítően - a bizonyítási terhet a fogyasztó fél hátrányára változtatja meg.

Az adott rendelkezés ugyanis nem csupán lehetőséget biztosít az alpereseknek arra, hogy saját nyilvántartásaik alapján határozzák meg a követelés összegét, és azt közjegyző előtt közokiratba foglaltassák, hanem tartalmazza az adósok/zálogkötelezettek ténytanúsítványra vonatkozó elfogadó nyilatkozatát is.

Az 1959. évi Ptk. 207. § (1) bekezdése szerint a szerződési nyilatkozatot vita esetén úgy kell értelmezni, ahogyan azt a másik félnek a nyilatkozó feltehető akaratára és az eset körülményeire tekintettel a szavak általánosan elfogadott jelentése szerint értenie kellett.

Az 1959. évi Ptk. idézett értelmezési elve alapján a perbeli feltétellel az adós a szerződéskötést követően kiállítandó ténytanúsítványok tartalmi elismerésére kötelezi magát, mivel a közokirati forma, mint kizárólagos követelmény megléte esetére a hitelező számláit és bizonylatait előzetesen és általánosságban elfogadja. Minden olyan eljárásban tehát, ahol a hitelezőt bizonyítás terhelheti, a kifogásolt feltétel alapján, annak érvényesülését feltételezve, a hitelező a saját bizonylataiban szereplő, egyebekben bizonyítékként a személyes előadás vagy egyszerű magánokirat tartalmának

megfeleltethető adatra az adós által elfogadott, közokirattal bizonyított tényként hivatkozhat, míg az adósnak a korábbi elfogadó nyilatkozatával szemben kell adott esetben bizonyítania.

A kölcsönszerződés III. pontjának per tárgyává tett feltétele a fentiekből következően a jóhiszeműség és tisztesség követelményével ellentétesen, indokolatlanul és egyoldalúan az adós hátrányára megállapított rendelkezés, mint ilyen az 1959. évi Ptk. 209.§ (1) bekezdése alapján tisztességtelen, és az 1959. évi Ptk. 209/A.§ (2) bekezdése folytán semmis.

A másodfokú bíróság ezért az elsőfokú bíróság ítéletét - fellebbezett részében - a Pp. 256/A.§ (6) bekezdése folytán alkalmazandó Pp. 253.§ (2) bekezdése alapján megváltoztatta, és megállapította, hogy a felperes és a III. rendű alperes, valamint az I. és II. rendű alperesek részéről Non 2007. április 3. napján megkötött és **K I dr. ni** közjegyző által 210/2007. ügyszámon közjegyzői okiratba foglalt devizában nyilvántartott jelzálog típusú kölcsönszerződés megnevezésű megállapodás III. pontjának az a rendelkezése, mely szerint „a szerződő felek megállapodnak abban, hogy a jelen közjegyzői okiratba foglalt kölcsönszerződés alapján az adósok terhére mindenkor fennálló kölcsön- és járuléktartozás tekintetében, annak közokirati tanúsításaként, az adósoknak a hitelezőknél vezetett számlái és a hitelezők vonatkozó bizonylatai alapján készített közjegyzői ténytanúsítványt fogadják el” érvénytelen.

A részleges érvénytelenség következménye, hogy az adott szerződési feltétel nem tekinthető a szerződés részének, és a szerződés e rendelkezés nélkül köti továbbra is a peres feleket.

A részbeni megváltoztatás folytán a két szerződési feltétel érvénytelenségének megállapítása iránt indított kereset egy feltétel vonatkozásában eredményes lett, ezért a másodfokú bíróság mellőzte a felperesnek az I. és II. rendű alperesek javára elsőfokú perkieljárásban való marasztalását, és a Pp. 81.§ (1) bekezdésére figyelemmel úgy rendelkezett, hogy az elsőfokú eljárásban felmerült költségeiket a peres felek maguk viselik.

A felperes fellebbezése eredményre vezetett, így a másodfokú eljárásban felmerült költségei megtérítését igényelheti a Pp. 239.§-a folytán alkalmazandó Pp. 78.§ (1) bekezdése alapján. A felperes jogi képviselőjének munkadíját a másodfokú bíróság a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3.§ (3) és (5) bekezdése, valamint 4/A.§-a alapján állapította meg. A felperes személyes költségmentessége folytán feljegyzett 48.000 forint fellebbezési illetéket a költségmentesség alkalmazásáról szóló 6/1986 (VI.26.) IM rendelet 13.§ (2) bekezdése és a Pp. 78.§ (1) bekezdése alapján az I. és II. rendű alperesek kötelesek viselni.

A másodfokú bíróság a fellebbezést a Pp.256/A.§ (1) bekezdés f) pontja és (3) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

Pécs, 2017. január 16.

Dr. Kutasi Tünde s.k. a tanács elnöke, Gáspárné dr. Baranyabán Judit s.k. előadó bíró, Dr. Vogycska Petra s.k. bíró